

Машиностроене, електротехническа и металообработваща индустрия (МЕМ индустрия)

МЕМ индустрията има своите корени в производството на текстил през 19 век. В стремежа си да механизират производството си швейцарските фирми не са били в състояние да се снабдяват от своите конкуренти в Англия и това ги принудило да започнат да произвеждат сами свои собствени машини за производство.

Днес в МЕМ индустрията са заети 320 000 души и това прави сектора най-големия работодател в Швейцария. Поради високите си стандарти по отношение на качество, прецизност, безопасност и надеждност, този сектор поддържа своята международна конкурентоспособност, въпреки натиска от силния швейцарски франк. Днес швейцарските компании са водещи на планетата по производство на машинни инструменти, както и на машини за текстилната, печатарската индустрия и др.. В абсолютни стойности, Швейцария е сред десетте най-големи износители на машини в света почти 80% от неговите продукти се изнасят, като 60% от тях са предназначени за ЕС. В международното сравнение Швейцария заема второ място след Сингапур в износа на машини на глава от населението. Причините за успеха на тази индустрия включват изключително високо ниво на иновации. Компаниите се стремят непрекъснато да усъвършенстват своите продукти и технологични процеси чрез значителни инвестиции в научноизследователска и развойна дейност.

МЕМ индустрията заема ключово място в икономиката на Конфедерация Швейцария като се има предвид, че създадената в сектора индустриална стойност представлява 7 % от БВП на страната. Секторът е един от най-големите експортни индустрии в Швейцария и представлява 30 % от целия износ на страната.

Износни дестинации за МЕМ индустрията през 2018 г. са:

ЕС 28	60 %
Азия	18 %
Северна Америка	14%
Други Европа	4%
Латинска Америка	2%
Африка	1 %
Океания	1 %

Източник: Федерална митническа администрация (2018г.)

В МЕМ индустрията има повече от 2500 компании, от които добре познати в глобален мащаб са: ABB, Liebherr, Georg Fischer, Sulzer, Bucher Industries, Bühler Holding и Schindler. Секторът е силно интегриран в международните вериги за доставка, а работещите извън Конфедерацията наброяват повече от 500 000 души.

Научно-изследователска и развойна дейност

Механичната, електрическата и металната промишленост предлага почти 20% от позициите си за работа в областта на научните изследвания и развойна дейност. През 2017г. 14% от общите разходи за научно-изследователска и развойна дейност на швейцарския частен сектор са инвестирани в индустрията на МЕМ.

- Компаниите имат отличен достъп до квалифицирани работници, благодарение на наличието на топ университети в Швейцария. През 2018г., 8000 души са учили инженерство в световноизвестния ЕТН Цюрих и над 3000 души в EPFL Лозана.

- В момента МЕМ индустрията обучава около 19 000 до 20 000 души и по този начин е един от най-големите партньори на професионалното /дуалното/ обучение в Швейцария.

- От 2011-2016 г. интересът към инженерни специалности в университетите по приложни науки нараства с 13%. Курсовете на обучение с най-голяма посещаемост са: информатика (+ 43%), индустриално инженерство (+ 31%) и машиностроене (+ 15%).
- Значителният потенциал за иновации в индустрията МЕМ е очевиден и в областта на интелектуалната собственост. През 2018 г. Европейският патентен офис (ЕРО) предостави 4492 технологични патента в Швейцария. По отношение на броя на заявленията на милион жители, Швейцария е една от водещите страни в Европа по брой на регистрираните патенти, свързани с МЕМ индустрията.
- Швейцарската МЕМ индустрия е силно напреднала по отношение на интегрирането на иновациите и производствените процеси. Това включва по-специално внедряването на технологии, разработени от сектора на ИКТ. Швейцария разполага с отлични специалисти и в тези сектори.

Swissmem е браншовата организация на МЕМ индустрията в Швейцария, тя има роля и на работодателски съюз за компаниите в сектора. Swissmem днес е най-влиятелна браншова организация в Швейцария, наброяваща над 1000 членове. Централата на организацията се намира в Цюрих, а неин председател е г-н Ханс Хес, който е и заместник председател на „Economiesuisse“, най-голямата организация на бизнеса в Конфедерация Швейцария.

Кондиция на МЕМ индустрията през 2019 г.

След подем в развитието на МЕМ индустрията през 2018 г., когато тенденцията на нарастване на поръчките и продажбите бе в полза както на големи компании, така и на МСП, през първата половина на 2019 г. износът на стоки от отраслите на МЕМ достигна стойност от 34,5 милиарда швейцарски франка, което беше 1,0% под нивото за първата половина на 2018 г. Наблюдаваха се значителни разлики в износа на различни категории стоки. Износът на метали отрази спад (-6.2%), машиностроенето (-5.2%) и електрически и електронни стоки намаля с близо 1 %. Единствено износът на прецизни инструменти се увеличи (+ 4.0%). Разпределението на износа по региони, също претърпя промяна като износът на стоки за ЕС намаля с (-1.5%) и за Азия с (-2.6%), докато износът за Съединените щати остана положителен и нарасна с (+ 5.1%).

Като цяло през 2019 г. се наблюдаваше ясна тенденция в намаляване на поръчките и спада беше с 12,5% в сравнение с периода от предходната година. Оборътът спадна с (-1.9%) и износът на стоки с (-1.0%). Икономическата политика в страната допринесе за укрепване на швейцарския франк, но имаше своите негативни последици върху експорта. С което отслабнаха и основните экспортни пазари. При липсата на големи политически и икономически катаклизми, стабилизацията на по-ниско ниво бе най-добрият сценарий за следващите дванадесет месеца. Предвид тези развития Swissmem призовава Федералния съвет, Парламента и администрацията да създадат по-благоприятна политическа среда в подкрепа на индустрията.

Годишни статистически данни с подробни данни за МЕМ индустрията, както и сравнения с минали години могат да бъдат намерени на следния линк: <https://panorama.swissmem.ch/fr.html>

Финансови инструменти за развитие на МЕМ индустрията

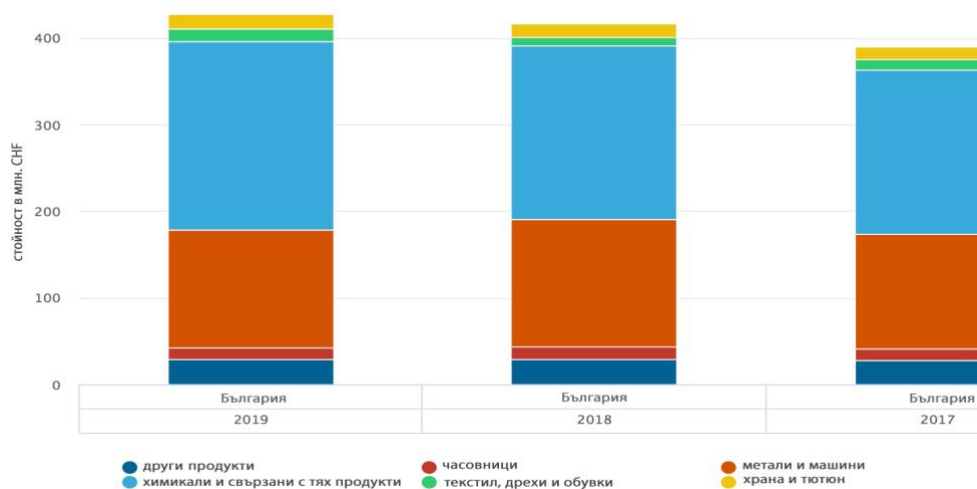
- Швейцарската агенция за иновации (Innosuisse) специално насърчава сътрудничеството между науката и пазара с иновационни проекти, изграждане на мрежи, обучение и коучинг. Innosuisse има годишен бюджет за финансиране от около 200 милиона швейцарски франка. Основният дял от това е в насърчаването на иновационни проекти.
- Eurostars е съвместна програма с ЕС. МСП, които инвестират повече от 10% от оборота си в научноизследователска и развойна дейност, имат право да получават финансова подкрепа като част от програмата Eurostars. Като общо правило има две покани за търг годишно. Швейцария финансира проекти с максимум 500 000 евро.

Външна търговски обмен в МЕМ сектора между Швейцария и България

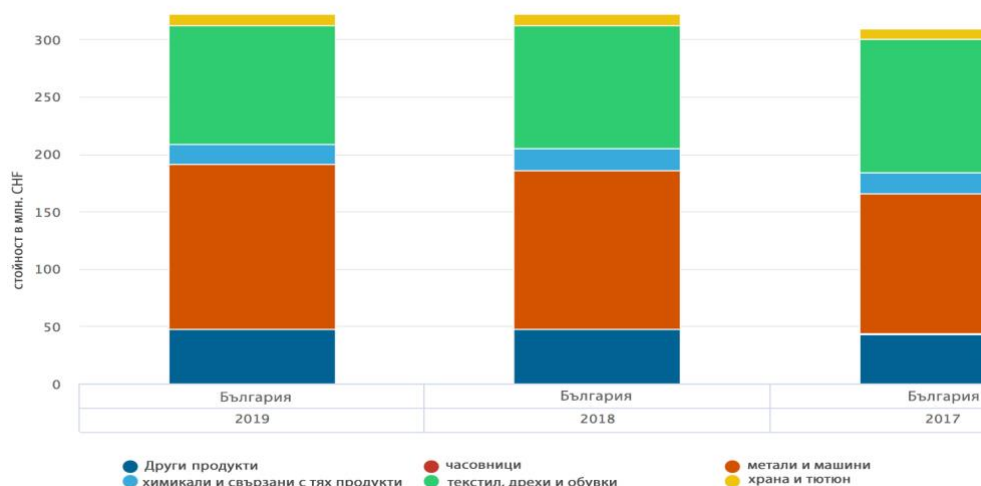
Съществуващите рискове породени от конфликти в глобалната търговия, хаотичния Брексит и тлеещи дългови проблеми в някои страни от ЕС станаха все по-остри. В резултат на тази несигурност в края на 2019 г., състоянието на икономиките на най-важните експортни пазари за МЕМ индустрията се влоши значително и експортните прогнози постоянно бяха коригирани в посока намаляване на търсенето. Швейцарският франк отново поскъпна в края на 2019г., което се отрази върху ценовата конкурентоспособност на компаниите от МЕМ индустрията.

Въпреки общата атмосфера на икономическа нестабилност търговския обмен между Швейцария и България остана стабилен с положителна тенденция на развитие.

Износът на Швейцария за България възлиза на 32% от общия износ през 2019 г.

Вносът в Швейцария от България има дял 45% от общия внос за 2019 г.

Източник: www.scienceindustries.ch

Вътрешна политика в контекста на COVID-19

МЕМ индустрията влезе в кризата, породена от COVID-19 в дестабилизирана кондиция. Наблюдава се тенденция на сиване на търсенето и масово отказване на поръчките за второ и трето тримесечие на 2020г.. Следователно, за да се запазят работните места, периодът на изчакване за работа на намалено работно време трябва да бъде намален до един ден, а продължителността на мярката от 12 до 18 месеца. Неотложните кредити,

гарантирани от правителството трябва да се запазят за сектора поне до края на 2020 г. с цел да се съхрани ликвидността и постигне стабилизация на ниво предприятие. Въпреки положените усилия, отрасълът не успя да компенсира напълно ерозията на маржовете и активите от миналите години, следователно не е в състояние да понесе и по-високи социални разходи. За да останат конкурентоспособни на международно ниво, успешните и непрекъснати иновации са от съществено значение за експортно ориентирани компании в индустрията на МЕМ. Swissmem се ангажира да гарантира, че компаниите могат да поддържат и укрепват своя иновативен капацитет. Ангажиран е с добри рамкови условия, предоставя информация по съответните теми, съветва компаниите по иновационни проекти и поддържа мрежа с участниците в иновационните проекти. Секторът се ползва и с много стабилната подкрепа на правителството. Като част от насърчаването на износа, Държавния секретариат по икономическите въпроси SECO чрез Switzerland Global Enterprise <https://www.s-ge.com/en/sbh>, подкрепя международно ориентирани швейцарски МСП в техните проекти за интернационализация.

<https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/fr/home/wirtschaft/taetigkeitsgebiete/maschinen--elektro--und-metallindustrie.html>
<https://www.swissmem.ch/en/news/detail-view/news/mem-industries-cause-for-concern.html>
https://www.s-ge.com/sites/default/files/publication/free/factsheet-mem-switzerland-s-ge-en-2019_7.pdf

Изготвил: Веселка Лалова-Мютце, икономически съветник

Юни 2020 г.